

Till Förvaltningsrätten i Luleå
via länsstyrelsen i Jämtlands län.

ÖVERKLAGANDE

Klagande

Jaktkritikerna

Motpart

Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Beslut som överklagas

Länsstyrelsen i Jämtlands län, beslut den 18 februari 2021 dnr: 218-1273-2021

Saken

Licensjakt efter lodjur samt begäran om inhibition

Forum: 7 g § förordning (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.

YRKANDEN

Jaktkritikerna yrkar att förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i sin helhet. Jaktkritikerna yrkar också att förvaltningsrätten, om saken inte är avgjord vid den tidpunkt då jakten ska starta, meddelar inhibition av beslutet till dess att rätten prövat beslutet.

GRUNDER

Beslutet har inte stöd i gällande rätt och strider mot art- och habitatdirektivet, se mer nedan under *Utveckling av talan*.

Till grund för överklagandet anförs att de syften som åberopats för jakten inte kan ligga till grund för ett undantag från det strikta skyddet, att licensjakt är ett oproportionerligt svar på den problematik som angivits som försvar för jakten, bl.a. då skydds jakt vore ett bättre och mindre ingripande alternativ, att beslutet inte är tillräckligt restriktivt, att beslutet minskar lodjursstammen utan att uppnå en positiv nettoeffekt på stammens bevarandestatus och att beslutet strider mot själva grunderna för art- och habitatdirektivet. Grunden för beslutet saknar stöd i art- och habitatdirektivet vilket följer av EU-domstolens praxis, särskilt mål C-674/17 *Tapiola*, eftersom målet att begränsa negativ socioekonomisk och psykosocial påverkan inte utgör ett tillåtet ändamål för undantag enligt artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet när det gäller arter som listas i bilaga 4, d.v.s. där förvaltande jakt (licensjakt) är förbjuden.

Särskilt om grunden för yrkandet om inhibition

Länsstyrelsen har med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) beslutat att beslutet ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Beslutet gäller således omedelbart och kan därmed bli föremål för inhibition enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Av praxis framgår att som regel bör en tämligen hög grad av sannolikhet för ändring av beslutet krävas för inhibition. Kraven kan dock ställas lägre bl.a. om verkställigheten är sådan att den inte kan bringas att återgå. Det kan exempelvis handla om att avliva djur. Eftersom jakt innebär just detta, talar detta för en generös tillämpning av reglerna. Det finns därför grund för inhibition av länsstyrelsens beslut.

UTVECKLING AV TALAN

Lodjur är ett fredat vilt och får som huvudregel inte jagas enligt svensk lag. Lodjuret är också en strikt skyddad art enligt EU:s art- och habitatdirektiv och kräver särskilt skydd av EU:s medlemsstater, både vad gäller dess bevarandestatus och dess livsmiljö. EU-domstolen har i flera rättsfall påpekat att art- och habitatdirektivets möjligheter till undantag för jakt på strikt skyddade arter ska tolkas mycket restriktivt. Undantag får bara beviljas under vissa specifikt angivna förutsättningar, se vidare nedan. Förutom direktivets strikta skydd för hotade arter, bl.a. lodjur, gäller att de nationella domstolarna ska tolka EU-rätten fördragskonformt, dvs. beakta både försiktighetsprincipen och proportionalitetsprincipen i sin rättsutövning.

Jaktkritikerna menar att utrymmet för jakt på en strikt skyddad art som lodjur är så begränsat att det endast kan ske i speciella undantagssituationer. Trots detta har beslut om omfattande jakt fattats av länsstyrelsen.

Allmänt - Rättslig reglering

Av 3 § första stycket jaktlagen (1987:259) framgår att lodjur (*lynx lynx*) och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Enligt 23 c § jaktförordningen får licensjakt efter bl.a. lodjur ske under förutsättning att det inte finns någon *annan lämplig lösning* och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en *gynnsam bevarandestatus* hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske *selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden*.

Vissa av dessa bestämmelser genomför eller motsvarar artiklar i art- och habitatdirektivet, även betecknat livsmiljödirektivet.¹ Syftet med art- och habitatdirektivet är enligt artikel 2.1 i direktivet att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter i medlemsstaternas europeiska territorium.

Enligt artikel 12.1 a i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett *strikt skyddssystem* i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs.

¹ Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

I bilaga 4 a anges bl.a. *lynx lynx*, dvs. lodjur. Det är därför som utgångspunkt förbjudet att avsiktligt fånga eller döda exemplar av lodjuret i naturen, dvs. jakt efter lodjur är inte tillåtet enligt EU-rätt. Undantag från förbudet får endast medges under vissa mycket begränsade förutsättningar och, såvitt nu är av intresse, enligt artikel 16.1.e; *för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna*. Beslut om undantag kräver dessutom att det *inte finns någon annan lämplig lösning* och att undantaget *inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus* hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde.

Beslutet strider mot art- och habitatdirektivet

Hela syftet med art- och habitatdirektivet är således bevarande av vilda djur och växter och upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för dessa. Några andra syften har inte direktivet. Således kan inte sociala, ekonomiska eller kulturella hänsyn tillåtas väga lika tungt som bevarandebeståndet vid en prövning av undantag från det strikta skyddet för de arter som omfattas av direktivet.

EU-domstolen har i det s.k. Tapiola-målet², som gällde licensjakt på varg i Finland, särskilt betonat att ”även om artikel 16.1 i livsmiljödirektivet tillåter medlemsstaterna att göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 – 14 samt artikel 15 a och b i nämnda direktiv förutsätter ett undantagsbeslut som antagits på denna grund – i den mån ett sådant undantag innebär att medlemsstaterna kan underlåta att uppfylla de skyldigheter som ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet medför – att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde (p. 28 i domen).

Domstolen konstaterar vidare att artikel 16.1 i direktivet utgör ett undantag från det skyddssystem som föreskrivs i direktivet, vilket ska tolkas *restriktivt*. Det är vidare den myndighet som fattat beslutet som har *bevisbördan* för att de nödvändiga förutsättningarna föreligger för varje undantag (p. 30 i domen). Artikel 16.1.e i direktivet är enligt EU-domstolen *inte en allmän rättslig grund för att bevilja undantag från förbudet att avsiktligt fånga eller döda exemplar av lodjur* (p. 36 i domen). Länsstyrelsens motivering till beslutet att tillåta licensjakt på lodjur ger intrycket att länsstyrelsen har tolkat undantagsmöjligheten som en allmän rättslig grund för att bedriva ”allmän” jakt i syfte att minska lodjurspopulationen. Det saknas dock stöd i gällande rätt för att bedriva förvaltningsjakt på en strikt skyddad art. Beslutet är därför felaktigt och ska upphävas.

Beslutet strider särskilt mot art- och habitatdirektivet om förbud mot störning och jakt under parningstid och mot etik och djurvälstånd.

Jakt på lodjur innebär en störning under parningstid, som särskilt strider mot bestämmelserna i art- och habitatdirektivet artikel 12.1 a. Lodjurens parningstid infaller i början av mars, vilket också är den tid då ungar fortfarande följer sin mamma. Artikeln har införts i Artskyddsförordningen 4 §.

² Mål C-674/17 Tapiola, EU-domstolens dom den 10 oktober 2019.

Jaktkritikerna yrkar på att förvaltningsrätten fastställer vad som INTE innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid, därtill har hundträning varit lovligt i februari. Vi vet också att det i upprörande fall förekommit att lösa jakthundar har bitit ihjäl lodjursungar. Detta visar hur sårbara lodjuren är och vi upprepar att jakt med hundar är regelrätt djurplågeri – särskilt vad gäller lodjur som inte ens är fullvuxna. I alla beslut om jakt på lodjur undviks denna fråga och vi anser att det är djupt oetiskt att utsätta lodjuren för drevjakt med hundar och störningar under denna känsliga tid. Ytterligare ett argument för att endast skyddsjakt i nödfall, under strikt kontrollerade former, är en bättre lösning vad gäller lodjur. Att år efter år införa troféjakt på lodjur i hela landet under den mest känsliga perioden och därtill bryta även mot den gyllene regeln mot jakt under parningstid - praxis även i svensk jaktetik - är allt igenom förkastligt.

Jaktmedel

Länsstyrelsen har beslutat att lodjursfällor för levandefångst får användas under licensjakten.

Jaktkritikerna yrkar på att all fällfångst, oavsett angivna fångstredskap, skall totalförbjudas vid jakt på lodjur. Jaktkritikerna yrkar på att länsstyrelsen skall beakta de bedömningar som tidigare gjorts om skador och stress för fångande lodjur och avlysa all fällfångst med hänvisning till dels veterinärexpertis i Veterinärförbundet vilket ledde fram till moratorium 2010, samt i demokratisk anda beakta protesterna från alla djurskyddsorganisationer och miljöorganisationer som klart motsatt sig denna typ av extremt plågsamma fångstmetoder under många år. Jaktkritikerna yrkar på att beslutsfrågan om fällor skall gå tillbaka till Naturvårdsverket som bör ta förnyad diskussion med veterinär- och djurvälståndsexpertis utan jaktintresse omgående.

Jaktkritikerna yrkar på ett svar från Naturvårdsverket och länsstyrelserna exakt vad som föranleder att man tillåter användning av lodjursfällor. Den psykiska stress och den fysiologiska stress, som specifikt ett vilt kattdjur utsätts för i en fälla, är ondskefullt och ett grovt djurplågeri! Jaktkritikerna anser att fällfångst är ett grymt och synnerligen otidsenligt jaktsätt, vilket också innebär

Nedan redogörs närmare för de övriga omständigheter som Jaktkritikerna särskilt vill fästa domstolens uppmärksamhet på när det gäller länsstyrelsens motivering av beslutet.

Syftet och ändamålet med jakten

Jaktkritikerna menar att det är otydligt vilket syfte man har med licensjakten. Även om inte artikel 16.1.e i art- och habitatdirektivet föreskriver att ett syfte måste finnas med jakten så framgår av EU-domstolens rättspraxis att ett syfte måste anges av den nationella myndigheten. Detta eftersom domstolen annars är förhindrad att pröva huruvida syftet eller målet med jakten hade kunnat nås med hjälp av andra lämpliga lösningar. Så här resonerar EU-domstolen i det s.k. Tapiola-målet: ”De mål som åberopas till stöd för ett undantag ska således *anges på ett klart, tydligt och underbyggt sätt* i undantagsbeslutet. Ett undantag med stöd av artikel 16.1 i livsmiljödirektivet får nämligen endast beviljas *i konkreta enskilda fall och för att uppfylla klart definierade krav och motsvara specifika situationer*” (p. 41 i domen). Den finska förvaltningsmyndigheten hade i Tapiola-målet angett att målet med att bevilja jakt på ett antal vargar i ett visst område i Finland var att, genom att tillåta laglig jakt, minska omfattningen av den illegala jakten på varg i Finland.

Länsstyrelsen skriver i beslutet att *licensjaktens främsta syfte ska vara att minska skador för rennäringen, som är orsakade av lodjur*, samt att toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt tio procent räknat på en samebys faktiska renantal.

Anmärkningsvärt är att det i beslutet står att det är svårt att fram konkreta förlustsiffror för varje sameby och av den anledningen anordnades ett möte 2019 mellan Sametinget, Naturvårdsverket och de fem nordligaste länsstyrelserna. Genom ett handslag kom man överens om att gemensamt fortsätta arbetet med toleransnivåuppdraget. Är det så här vår Svenska Viltvård skall avhandlas?

I Regeringspropositionen En hållbar rovdjurspolitik (2012/13:191) framgår det att man där ser på toleransnivåplanerna och att man då tittar på de förluster som sker då man förlorar renar, dock inte endast på grund av rovdjursangrepp. I beslutet står att på nationell nivå har lodjurens predation på ren uppskattats totalt till mellan 10 000 och 50 000 dödade renar per år. Jaktkritikerna ifrågasätter länsstyrelsens underlag i denna del, eftersom uppgifterna om rovdjursdödade renar (SOU 2012:22) är osäkra. Underlaget är ovetenskapligt och siffrorna för rovdjurspredation är extrapolerade utifrån rennäringens krav att ytterligare decimera rovdjursstammarna – med tanke på att rennäringen själva styr över uppskattningarna. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt sätt angett att syftet kan uppnås med hjälp av licensjakten.

Faktum är då att rennäringen kompenseras via skattemedel med stora summor 107, 9 mkr under 2016, detta borde också tas i beaktande när länsstyrelsen tar beslut om licensjakt. Det krävs således ett mer gediget underlag för uppfyllandet av kriteriet allvarlig skada. Det ersättningssystem som finns idag medför att ersättning utgår oavsett skada på ren utan följer direkt av rovdjursförekomst. Ersättningssystemet ska vara förebyggande. Det är dock fullt möjligt att ersättning betalas ut för ett rovdjur som sedan ändå skjuts, detta omintetgör systemets förebyggande effekt. Myndigheterna måste kunna se båda sidorna av detta problem, alltså även en toleransnivå gentemot våra lodjur.

När Sverige inträdde i EU 1995 var lodjuret en fredad art och lodjursstammen var så gott som utrotad fram till år 2005 och har därefter sakta återhämtat sig. Återetableringen har gått mycket långsamt, det har tagit över ett sekel för stammen att åter få tillväxt. Lodjursstammen är fortfarande långt ifrån stabil, att tillåta licensjakt på lodjur kan snabbt få lodjursstammen i obalans. På sidan 10 figur 1 i beslutet framgår det att antal föryngringar ligger nära miniminivån och har under 2020 minskat.

Jaktkritikerna anser därför att det inte är försvarbart att tillåta licensjakt efter lodjur i de aktuella länet, eftersom de nivåer, som enligt länsstyrelsernas beslut, motiverar licensjakten inte är stabila över tid. Marginalen är mycket liten, när länsstyrelsen beslutar om jakt efter 17 lodjur, eftersom överskjutning av stammen kan ske under licensjakten (vilket gjordes i andra län 2020). Antalet föryngringar kan av andra orsaker snabbt minska - exempelvis om lodjurshonor som följs av sina ca 10 månader gamla ungar och som i högre grad än andra lodjur riskerar att dödas, vid licensjakten, som är tillåten på alla lodjur. Licensjakten är också tillåten under lodjurens brunst, vilket innebär att två eller flera lodjur kan befinna sig på samma plats om sådana könsmogna lodjur dödas får det påtagligt större negativ effekt på lodjursstammen. Att då besluta licensjakt på 17 lodjur är fullständigt oförsvarligt och oförlåtligt

Det saknas uppgifter om varför länets förvaltningsmål för lodjurspopulationen skulle stå över det strikta skydd som lodjuret har enligt art- och habitatdirektivet, om varför just jakt skulle kunna bidra till en förutsägbar förvaltning och på vilket sätt en licensjakt för utvalda jägare skulle kunna medföra en förbättrad samexistens mellan lodjur och människa i största allmänhet. Snarare är det så att just rovdjur lockar en speciell kader av jägare, nämligen troféjägare, vilket framkommer av den statistik för antalet anmälningar till varg- eller lodjursjakter som görs till Naturvårdsverket varje år, nämligen att licensjakten sanktionerar ren troféjakt. Vi känner till att man i beredningsgrupper om jakt inte uttalar ordet *troféjakt* – ett hyckleri som i stället illustreras av alla de för jägare generösa undantag som strider

mot CITES-reglerna som länsstyrelsen ger, som att kunna få djuren på plats och tillskansa sig deras kroppsdelar som troféer.

På detta sätt deltar Länsstyrelsen i att förminska respekten för internationella överenskommelser och att troféjakt, som är det största hotet mot världens stora kattdjur, ökar. Att skapa undantag på detta sätt har en ytterst farlig konsekvens, nämligen att det skapar ytterligare sug efter fläckiga kattdjurs kroppsdelar på en marknad utanför Sverige. I ett större perspektiv är detta omoraliskt och länsstyrelsen som lokal myndighet har möjligheten att avstå från licensjakt lika gärna som att iscensätta den. Länsstyrelsen väljer i stället genom sitt beslut att negligerar djurs lidande, brista i respekt för lodjurens livscykel och därmed öka avtrubningen hos de jägare som idkar troféjakt. Därtill utsätter man lodjuren för drevjakt med lösa hundar under denna för lodjuren känsliga tid, vilket visar ett etiskt och moraliskt bottenapp i en värld vi trodde hade kommit längre i takt med att kunskapen om djurs kognitiva förmågor har ökat. Men tydligt är att detta är en kunskap som inte finns, eller beaktas vare sig av länsstyrelsen eller jägare. Vad som begränsar detta är närmast obehagligt att försöka förstå, när vi vet att de vilda djuren dessutom inte ryms under samma skydd som tamdjuren, nämligen svensk djurskyddslag.

Förutom att syftet med jakten inte är tillräckligt tydligt och klart motiverat så saknas det stöd för att beviljandet av jakt skulle medföra att syftena nås. När det gäller den bevisning som krävs av den nationella myndigheten resonerade EU-domstolen på följande sätt i Tapiola-målet:

”I ett sådant sammanhang ankommer det (...) på den nationella myndigheten att – *grundat på rigorösa vetenskapliga uppgifter*, vilket i förevarande fall omfattar jämförande uppgifter om stamvårdande jakt på vargens bevarandestatus – underbygga påståendet att tillstånd att bedriva stamvårdande jakt faktiskt kan minska den olagliga jakten, och detta i en omfattning som kommer att få en positiv nettoeffekt på vargstammens bevarandestatus.”

Enligt EU-domstolen ankommer det alltså på den nationella myndighet som fattar beslut om jakt att bevisa att syftet eller målet med jakten kommer att uppnås. Bevisningen ska bestå av rigorösa vetenskapliga uppgifter, vilket enligt Jaktkritikernas tolkning borde innebära åtminstone någon form av vetenskaplig undersökning eller rapport.

Till saken hör att jägarorganisationerna regelmässigt anser att fler rovdjur, t.ex. lodjur, borde skjutas varje år, trots beviljade licensjakter. Detta om något torde ha en negativ effekt på den allmänna acceptansen. Att tidigare beviljade licensjakter skulle haft någon mätbar effekt på den allmänna acceptansen för lodjur eller förtroendet för rovdjursförvaltningen saknas det bevis för menar Jaktkritikerna. Om sådan bevisning eller vetenskapligt underlag existerar åligger det länsstyrelsen att presentera detta och inte slentrianmässigt varje år upprepa formuleringar som vi inte kan relatera varken vetenskapligt eller känslomässigt till. Begreppet ”acceptans” måste innehålla mer än något passivt mekaniskt registrerande av djur – *nämligen även positiva känslor*. Här saknas en bevisning av vad som borde ligga i den andra vågskålen – nämligen den stora allmänhetens positiva känslor, både de som lever i lodjurens rike och alla vi andra som anser att levande lodjur tillhör vår gemensamma Nationalskatt.

Jaktkritikerna skulle vilja påstå, utan vetenskapligt belägg, att inom jägarkåren finns att söka många traditionella jägare som inte vill varken döda lodjur eller kanske ens är medvetna om att troféjakt på lodjur ökat i hela Sverige. Den minoritet som specialiserar sig på att jaga rovdjur tillåts utan kontroll att jaga i hela landet utan någon lokal anknytning till trakter där länsstyrelser vill påstå att jakt och dödande behövs för att ”öka acceptansen”. Vi menar att utverkande av undantag från strikta

skyddsregler för att döda ett antal lodjur är ett spel för, inte gallerierna, men för specialiserade rovdjursjägare med helt andra syften än att öka acceptans för lodjur.

Länsstyrelsen måste i motsvarande grad mäta det negativa värdet av att tillåta dödande av sällsynta spektakulära kattdjur i licensjakt, om alls begreppet ”samexistens” med rovdjur ska anses mätbart eller trovärdigt. Det hemlighetsmakeri med vilka som anmäler sig till rovdjursjakt visar det moraliskt dubiösa i verksamheten. Döljer sig här insikten om det stora motstånd mot sådan slakt av våra älskade lodjur som finns?

Här kan vara värt att notera att till årets jakt på varg – trots skenande coronapandemi – har Naturvårdsverket tillåtit anmälningar av så många som 2 456 jägare! Vi påpekar detta som ett exempel på att licensjakterna har utvecklats till oanständiga troféjakter som inte har något alls att göra med att öka ”samexistens” mellan djur och människa utan undergräver Sveriges trovärdighet i djur- och naturskyddssammanhang.

Jaktkritikerna menar dessutom att lodjuret, till skillnad från flera andra rovdjur, redan har en hög acceptans bland allmänheten, och att det finns studier som visar detta, varför licensjakt i syfte att öka acceptansen är framstår som ett spel för just gallerierna och snarare minskar förtroendet för att länsstyrelserna verkligen skyddar fridlysta djur från jakt. Länsstyrelsen visar med all tydlighet att jägares intresse för troféjakt väger tyngre, annars skulle ett så enigmatiskt, skyggt djur aldrig jagas.

Gynnsam bevarandestatus

Beslut om undantag kräver att undantaget *inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus* hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. I länsstyrelsens beslut anges att det finns ca 1100 lodjur i Sverige och att lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus. Här vill Jaktkritikerna nyansera bilden så att den bättre motsvarar de verkliga förhållandena.

Lodjuret är klassat som *sårbart* på senaste rödlistan som publicerades av SLU Artdatabanken i april 2020.³ Som orsaker till rödlistningen nämner SLU Artdatabanken bl.a. att antalet lodjur som fällts lagligt de senaste fem åren har varit omfattande, mellan 86 och 162 djur per år, därutöver dödas också ett 50-tal djur årligen i skydds jakt och slutligen ytterligare ett ca: 15 procent genom illegal jakt. Lodjuren i Skandinavien har därtill extremt liten genetisk variation. Detta beror på att det är ovanligt att det vandrar in lodjur från Finland, där det finns mer genetisk variation.

Lodjuret är känsligt för jakt och populationen har minskat sedan licensjakt återinfördes. Illegal jakt på lodjur är vanligt förekommande och är ett allvarligt hot mot arten som inte adresseras tillräckligt idag. Även om det fanns 189,5 familjegrupper av lodjur under inventeringsperioden 2019/2020 så är detta en minskning av populationen jämfört med året innan.

På länsstyrelsens hemsida framgår det att under 2021 har länsstyrelsen beviljat 22 st. skydds jaktbeslut vilket innebär att ytterligare minst 12 lodjur kommer att dödas utöver den fastställda licensjaktkvoten i länet under den närmsta tiden.

³ SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020.

Mot bakgrund av att lodjuret är en *sårbar art*, att stammen har en låg genetisk variation och att illegal jakt på lodjur är ett allvarligt hot mot den svenska populationen menar Jaktkritikerna att det starkt kan ifrågasättas om lodjurspopulationen har gynnsam bevarandestatus. Det är länsstyrelsen som har bevisbördan för att gynnsam bevarandestatus har uppnåtts.

Med hänsyn till SLU:s senaste rödlista kan det starkt ifrågasättas om länsstyrelsen har fullgjort sin bevisbördan när det gäller gynnsam bevarandestatus. Jaktkritikerna menar att förvaltningsrätten särskilt ska beakta försiktighetsprincipen i denna bedömning. Sammantaget innebär detta att det kan konstateras att det råder osäkerhet kring omständigheten gynnsam bevarandestatus och därmed ska beslutet upphävas.

Annan lämplig lösning

Ett annat villkor för att bevilja undantag från förbudet mot jakt är att det inte finns någon *annan lämplig lösning* för att tillgodose det angivna syftet. Det ankommer enligt EU-domstolen på den nationella myndigheten att visa att det saknas andra alternativa lösningar för att uppnå syftet. Så här resonerade EU-domstolen i Tapiola-målet:

”För det andra kan ett undantag inte beviljas med stöd av artikel 16.1 i livsmiljödirektivet när det mål som eftersträvas med undantaget kan uppnås genom en annan lämplig lösning...” (p. 47 i domen).

”Medlemsstaterna är dessutom skyldiga att lämna en noggrann och tillräcklig motivering beträffande avsaknaden av andra lämpliga lösningar som gör det möjligt att nå de mål som åberopas till stöd för det aktuella undantaget” (p. 49 i domen).

Beträffande alternativa lösningar bedömer Jaktkritikerna att de alternativa åtgärder som står till buds, är stängsling och ersättning vid skador och dessa åtgärder är mer lämpliga än jakt. Därmed kan jakt undvikas på en strikt skyddad art.

Jaktkritikerna saknar en tydlig ambition från myndigheten att verkligen vilja undvika dödande som konfliktlösning eftersom länsstyrelsen år efter år återkommer med krav på att döda fridlysta rovdjur. Det framstår som ett misslyckande av förvaltningen och ett misslyckande att följa de åtaganden om fridlysning som Sverige har påtagit sig.

Även rennäringsen måste bidra till en värld där förlust av biologisk mångfald och systematiskt utrotning av arter, minskar. Att tillåta sig konkurrera, som människa med teknik och vapen, med rovdjur om jaktbart vilt i ett modernt överflödssamhälle, ter sig närmast som en regression. Länsstyrelsens uppgift borde vara att motverka ett så arkaiskt tänkande – inte framhäva det. Jägarkollektivt har ändå så mycket jaktligt övertag över både djur och natur, att inte ytterligare ett argument för att orsaka obalans mellan naturliga bytesdjur och rovdjur behöver marknadsföras av länsstyrelsen.

Det är länsstyrelsen som har bevisbördan för att det inte finns andra lämpliga lösningar för att nå de angivna syftena med jakten. Eftersom länsstyrelsen inte har visat att det saknas andra lämpliga lösningar ska beslutet upphävas.

Kraven på proportionalitet och försiktighet

Trots att lodjuren inte orsakar människor eller näringar några nämnvärda problem så hävdar länsstyrelserna att det är proportionerligt att lodjuren ska jagas och dödas. Jaktkritikerna anser att det

mot bakgrund av den senaste viltskadestatistiken samt SLU:s rödlista (se ovan) helt saknas utrymme och behov av licensjakt på lodjur och att beslutet strider mot både försiktighetsprincipen samt kravet på proportionalitet.

EU-domstolen har tydligt slagit fast att den myndighet som fattar beslut om jakt har bevisbördan för att *alla nödvändiga förutsättningar* föreligger, dvs. att direktivets villkor för ett sådant undantag är uppfyllda. På flera punkter brister länsstyrelsens beslut i dessa avseenden. Beslutet ska därför upphävas i sin helhet.

Richard Dehnisch
Ordförande